

Warszawa, dnia 30 stycznia 2015 r.

ZARZĄDZENIE

MINISTRA ŚRODOWISKA ¹⁾

z dnia 29 stycznia 2015 r.

w sprawie zadań ochronnych dla Babiogórskiego Parku Narodowego

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 oraz art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się zadania ochronne dla Babiogórskiego Parku Narodowego, zwanego dalej „Parkiem”, na 2015 r.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz wskazanie sposobów eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) opis sposobów ochrony czynnej gatunków roślin i zwierząt, stanowiący załącznik nr 3 do zarządzenia;
- 4) wskazania obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową, stanowiące załącznik nr 4 do zarządzenia;
- 5) ustalenie miejsc udostępnianych w celach naukowych, edukacyjnych i turystycznych oraz maksymalnej liczby osób mogących jednocześnie przebywać w tych miejscach, stanowiące załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

---

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. poz. 1267).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 628 i 842 oraz z 2014 r. poz. 805, 850, 926, 1002, 1101 i 1863.

MINISTER ŚRODOWISKA

Załączniki do zarządzenia
Ministra Środowiska
z dnia 29 stycznia 2015 r. (poz. 16)

Załącznik nr 1

IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ WSKAZANIE SPOSOBÓW ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH SKUTKÓW

I. Zagrożenia wewnętrzne istniejące¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Wskazanie sposobów eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Skład gatunkowy drzewostanów niezgodny z siedliskiem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacja składu gatunkowego i struktury drzewostanów w celu doprowadzenia ich do składu zgodnego z lokalnymi warunkami siedliskowymi. 2. Zbiór nasion i hodowla sadzonek do odnowień drzewostanów. 3. Odnowienia sztuczne – sadzenia i podsiewy gatunkami drzew odpowiednimi do lokalnych warunków siedliskowych. 4. Cięcia związane z przebudową drzewostanów, inicjujące i odslaniające odnowienia naturalne o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskiem
2	Podatność drzewostanów świerkowych pochodzenia sztucznego na gwałtowne zamieranie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspomaganie procesu przebudowy drzewostanów przez ograniczenie czynników mogących doprowadzić do gwałtownego rozpadu świerczyn sztucznego pochodzenia – usuwanie posuszu czynnego. 2. Usuwanie części wiatrowałów świerkowych stanowiących bazę pokarmową kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) i rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>). 3. Ograniczenie liczebności kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) i rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>) przez odłowy owadów do pułapek feromonowych. 4. Ograniczenie liczebności kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) – korowanie drzew zasiedlonych. 5. Wzbogacanie różnorodności biologicznej przez utrzymywanie i tworzenie powierzchni biocenotycznych z pozostawieniem do mineralizacji wiatrołomów, posuszu czynnego, drzew martwych. 6. Monitorowanie występowania owadów zagrażających drzewostanom świerkowym w razie ich zwiększonego

		<p>pojawiania się, w szczególności zasnui (<i>Cephalcia sp.</i>), kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>), rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>), brudnicy mniszki (<i>Lymantria monacha</i>).</p> <p>7. Monitorowanie występowania grzybów pasożytniczych – opieńki (<i>Armillaria sp.</i>), korzeniowca wieloletniego (<i>Heterobasidion annosum</i>)</p>
3	Uszkodzenia odnowień i młodników przez jeleniowate	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabezpieczanie sadzonek w uprawach i odnowieniach naturalnych indywidualnymi środkami mechanicznymi. 2. Utrzymanie i konserwacja ogrodzeń wybranych upraw i młodników poza miejscami występowania głuszca (<i>Tetrao urogallus</i>) i cietrzewia (<i>Tetrao tetrix</i>). 3. Ograniczenie liczebności jeleni (<i>Cereus elaphus</i>) i ich koncentracji w uprawach i młodnikach
4	Zanikanie zbiorowisk roślinnych typowych dla polan reglowych z powodu zaprzestania ich użytkowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wypas lub wykaszanie łąk z usuwaniem biomasy z ekosystemu, usuwanie samosiewów drzew i krzewów, nawożenie organiczne. 2. Odtworzenie struktury zbiorowisk łąkowych. 3. Wykup nieużytkowanych łąk reglowych
5	Zakłócanie ciszy i drapieżnictwo w ostojach głuszca (<i>Tetrao urogallus</i>) i cietrzewia (<i>Tetrao tetrix</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczanie stref ochronnych. 2. Patrole inwentaryzacyjno-ochronne. 3. Promowanie ścieżki edukacyjnej „Mokry Kozub” celem odciążenia szlaków turystycznych przebiegających przez główny kompleks Parku. 4. Monitoring liczebności drapieżników – lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) i kuny leśnej (<i>Martes martes</i>) oraz rozpoznanie uwarunkowań ekologicznych pod względem relacji drapieżnik - ofiara dla optymalizacji działań ochronnych w stosunku do głuszca (<i>Tetrao urogallus</i>) i cietrzewia (<i>Tetrao tetrix</i>). 5. Współpraca z kołami łowieckimi w zakresie zwiększenia redukcji populacji lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) na obszarach przyległych do granicy Parku w celu ograniczenia presji drapieżnika w ostojach głuszca (<i>Tetrao urogallus</i>) i cietrzewia (<i>Tetrao tetrix</i>)
6	Niewystarczająca ilość miejsc lęgowych i żerowych dzięciołów i sów w wyniku prowadzonej w minionym okresie gospodarki leśnej na obszarach leśnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie i utrzymywanie powierzchni biocenotycznych. 2. Pozostawienie do mineralizacji drzew obumierających i obumarłych we fragmentach lasu, gdzie nie ma zagrożenia gwałtownego rozpadu drzewostanów
7	Erozja nawierzchni szlaków turystycznych i terenów sąsiadujących ze szlakami turystycznymi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie we właściwym stanie nawierzchni szlaków turystycznych (konserwacja, remonty, modernizacja, naprawy bieżące). 2. Czyszczenie przepustów i sączków. 3. Ustawianie i konserwacja tablic informacyjnych. 4. Udrażnianie szlaków w piętrze kosodrzewiny, przez przycięcie pędów. 5. Usuwanie wiatrołomów ze szlaków turystycznych i drzew bezpośrednio zagrażających bezpieczeństwu turystów. 6. Utrzymywanie drewnianych barierek w miejscach

		<p>koncentracji ruchu turystycznego.</p> <p>7. Edukacja zwiedzających w zakresie związanym z ochroną przyrody oraz zasadami udostępnienia Parku.</p> <p>8. Konserwacja, naprawa, uzupełnienie drewnianych tyczek na szlakach graniowych w celu zwiększenia bezpieczeństwa turystów</p>
8	Niszczenie infrastruktury turystycznej spowodowane przez czynniki atmosferyczne i niewłaściwe postępowanie zwiedzających	<p>1. Konserwacja, remonty i bieżące naprawy infrastruktury turystycznej.</p> <p>2. Edukacja zwiedzających w zakresie ochrony przyrody i zasad udostępnienia Parku.</p> <p>3. Patrolowanie terenu</p>
9	Nieprzestrzeganie przez zwiedzających zasad ochrony przyrody w szczególności: 1) zaśmiecenie i zanieczyszczanie terenu, 2) zakłócanie ciszy, 3) uszkodzanie roślin oraz grzybów	<p>1. Podnoszenie świadomości ekologicznej zwiedzających z wykorzystaniem Wystawy Stałej, Ogrodu Roślin Babiogórskich, Ogrodu Zmysłów, ścieżek edukacyjnych oraz punktów informacji przyrodniczej i turystycznej.</p> <p>2. Usuwanie odpadów z obszaru Parku, systematyczne opróżnianie koszy na odpady przy głównych wejściach do Parku.</p> <p>3. Ustawienie i bieżąca obsługa kabin sanitarnych przy ważniejszych wejściach do Parku.</p> <p>4. Patrolowanie obszaru Parku</p>
10	Duży ruch turystyczny na następujących szlakach: 1) Czerwonym – Krowiarki – Diablak – Przełęcz Brona – Markowe Szczawiny, 2) Żółtym – Markowe Szczawiny – Diablak, 3) Zielonym – Zawoja Markowa – Markowe Szczawiny, 4) Niebieskim – Krowiarki – Markowe Szczawiny	<p>1. Utrzymanie we właściwym stanie nawierzchni szlaków turystycznych.</p> <p>2. Utrzymanie opłat za wstęp do Parku.</p> <p>3. Edukacja ekologiczna turystów przy Punktach Informacji Turystycznej i Przyrodniczej</p>
11	Duża koncentracja zwiedzających na Krowiarkach, Sokolicy, Diablaku, Przełęczy Brona, Markowych Szczawinach	<p>1. Patrolowanie miejsc o dużej koncentracji zwiedzających.</p> <p>2. Utrzymywanie drewnianych barierek na Krowiarkach, Markowych Szczawinach, Sokolicy, Kępie, Przełęczy Brona</p>
12	Degradacja gleb siedlisk bagiennej olszyny górskiej oraz dolnoregłowego boru świerkowego na torfie na skutek funkcjonowania rowów odwadniających	Wykonanie zastawek w rowach odwadniających
13	Zanikanie miejsc bytowania płazów	<p>1. Oczyszczenie istniejących oczek wodnych na terenie ochrony czynnej i krajobrazowej z materii organicznej.</p> <p>2. Likwidacja pułapek ekologicznych (koleiny na drogach leśnych) z jednoczesnym stworzeniem nowych miejsc rozrodu.</p> <p>3. Stworzenie dla płazów miejsc rozrodu (uformowanie małych oczek wodnych), schronień, kryjówek i zimowania</p>
14	Brak warunków lokalowych na	Działania na rzecz:

	prowadzenie działalności edukacyjnej	1) budowy ośrodka dokumentacyjno-edukacyjnego, 2) rozbudowy istniejącej bazy edukacyjnej
15	Gospodarcze użytkowanie borów górnoreglowych przez wspólnotę gruntową i leśną oraz osoby fizyczne	Wykup gruntów leśnych lub wymiana na inne grunty
16	Penetracja terenu podczas poboru drewna na opał przez osoby uprawnione do serwitutu opałowego	Wykup lub wymiana serwitutu opałowego
17	Niska wrażliwość ekologiczna społeczeństwa	1. Edukacja przyrodnicza. 2. Dokarmianie ptaków w okresie mroźnych i śnieżnych zim w rejonie osad mieszkaniowych. 3. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

II. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Zagrożenie niektórych gatunków ptaków wynikające z ograniczonej ilości miejsc lęgowych	1. Pozostawianie drzew starych, z dziuplami. 2. Tworzenie i utrzymywanie powierzchni biocenotycznych
2	Zagrożenie niektórych gatunków ssaków wynikające z ograniczonej ilości miejsc rozrodu oraz braku dostatecznej bazy pokarmowej	1. Ochrona siedlisk, gniazd i nor. 2. Pozostawianie starych i obumarłych drzew
3	Zagrożenie pożarowe	1. Utrzymanie dróg pożarowych zapewniające możliwości dojazdu pojazdami gaśniczymi. 2. Utrzymanie punktów poboru wody. 3. Utrzymywanie baz sprzętu przeciwpożarowego
4	Ulewne deszcze, powódzie	1. Utrzymanie we właściwym stanie infrastruktury technicznej odprowadzającej wodę ze szlaków turystycznych, dróg leśnych. 2. Odbudowa zniszczonych przez powódzie elementów infrastruktury technicznej, w tym mostków i urządzeń do monitoringu wód
5	Uszkodzanie drzewostanów i infrastruktury parku przez czynniki abiotyczne lub biotyczne o szczególnie silnym natężeniu (w szczególności wiatr, śnieg, skrajne temperatury)	1. Usuwanie części powalonych i martwych drzew w wyniku oddziaływania czynników abiotycznych i biotycznych, w celu umożliwienia prowadzenia działań ochronnych w ekosystemach leśnych i nieleśnych. 2. Zapewnienia funkcjonowania infrastruktury technicznej. 3. Pozostawienie do mineralizacji części wiatrołomów, wiatrowałów, złomów i zamarłych drzew. 4. Usuwanie uszkodzeń infrastruktury technicznej spowodowanych przez czynniki abiotyczne

III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące

Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
Pojawianie się gatunków obcych	Usuwanie gatunków obcych roślin zielnych inwazyjnych

roślin zielnych inwazyjnych	
-----------------------------	--

IV. Zagrożenia zewnętrzne potencjalne

Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
Zanik kultywowania tradycji regionalnych i tradycyjnych form gospodarowania	Promowanie dziedzictwa kulturowego, w szczególności organizowanie wystaw, imprez plenerowych, konkursów, przeglądów, o tematyce kulturowej oraz propagującej wspieranie tradycyjnych form gospodarki (w szczególności gospodarka leśna, pasterska, budownictwo regionalne)

¹⁾ Zagrożenia uszeregowano od najistotniejszego.

OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW, Z PODANIEM RODZAJU,
ROZMIARU I LOKALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ

I. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony ścisłej

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja
1	Monitorowanie liczebności zasnui (<i>Cephalcia sp.</i>) w ściółce i glebie	Według potrzeb	Miejsca żerowania zasnui (<i>Cephalcia sp.</i>) na obszarze ochrony ścisłej
2	Monitorowanie liczebności kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) i rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>) przy pomocy pułapek feromonowych	Do 24 pułapek ¹⁾	Obszar ochrony ścisłej

B. Inne, według specyfiki Parku

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	Rozbiórka kamiennych murków wznoszonych przez turystów na kopule szczytowej Babiej Góry	Według potrzeb	28a, 28f
2	Bieżąca konserwacja i naprawa nawierzchni szlaków turystycznych, infrastruktury turystycznej, obiektów kulturowych	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej
3	Usuwanie powalonych drzew ze szlaków turystycznych	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej
4	Usuwanie odpadów	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej
5	Utrzymywanie drewnianych barierek w miejscach udostępnionych dla celów turystycznych narażonych na wydeptywanie (miejsca koncentracji ruchu turystycznego), budowa drewnianych barierek	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej
6	Modernizacja nawierzchni szlaku niebieskiego „Górny Płaj”	4 300 m ¹⁾	19, 20, 21, 22, 23
7	Utrzymanie infrastruktury technicznej do obsługi monitoringu przyrodniczego	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej

II. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony czynnej

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	Wspomaganie procesu przebudowy drzewostanów przez ograniczenie czynników mogących doprowadzić do gwałtownego rozpadu drzewostanów świerkowych – usuwanie posuszu czynnego i wiatrowałów	Według potrzeb	Drzewostany świerkowe sztucznego pochodzenia na obszarach ochrony czynnej
2	Korowanie drzew zasiedlonych przez korniki, (<i>Scolytinae</i>) pozostawienie do mineralizacji części	Według potrzeb	Drzewostany świerkowe sztucznego pochodzenia

	ściętych drzew		na obszarach ochrony czynnej
3	Regulacja składu gatunkowego oraz zagęszczenia drzew w uprawach, odnowieniach naturalnych i młodnikach (czyszczenia wczesne i późne) według zasad określonych indywidualnie dla każdego wydzielenia	5,22 ha ¹⁾	53a, 54a, 78b, 78c
4	Regulacja składu gatunkowego i struktury drzewostanów (trzebieże) według zasad określonych indywidualnie dla każdego wydzielenia	Do 46,90ha ¹⁾	53a, 54b, 54c, 54d, 55a, 76a
5	Odnowienia luk i przerzedzeń przez sadzenie jodły (<i>Abies alba</i>)	Do 1,44 ha ¹⁾	13a, 90d, 93b
6	Wykaszenie niepożądanych roślin w uprawach leśnych	Do 15,37 ha ¹⁾	Obszar ochrony czynnej
7	Zabezpieczanie przed zgryzaniem przez jelenie (<i>Cervus elaphus</i>) i sarny (<i>Capreolus capreolus</i>) sadzonek na uprawach i odnowieniach naturalnych przez stosowanie środków mechanicznych	Do 39,95 ha ¹⁾	Obszar ochrony czynnej
8	Zabezpieczanie upraw i odnowień (<i>Capreolus capreolus</i>) naturalnych przed zgryzaniem przez jelenie (<i>Cervus elaphus</i>), sarny (<i>Capreolus capreolus</i>) przez utrzymanie, remont i konserwację istniejących ogrodzeń	16,98 ha	5b, 8a, 8b, 9b, 10c, 11b, 15a, 37a, 39a, 40a, 45c, 51d, 54c, 66c, 69c, 69h, 78b, 78c, 79c, 80a, 81b, 81c
9	Ograniczenie koncentracji jeleni (<i>Cervus elaphus</i>) w rejonie upraw i odnowień naturalnych przez zmniejszenie ich liczebności	Do 40 osobników	Obszar ochrony czynnej
10	Odłowy kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) i rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>) do pułapek feromonowych	186 pułapek ¹⁾	Obszar ochrony czynnej
11	Kontrola występowania brudnicy mniszki (<i>Lymantria monacha</i>) przy wykorzystaniu pułapek feromonowych	10 pułapek ¹⁾	Obszar ochrony czynnej
12	Wykładanie pułapek klasycznych na kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>)	63 pułapek	Obszar ochrony czynnej
13	Kontrolne poszukiwanie zasnu (<i>Cephalcia sp.</i>) w ściółce i glebie	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
14	Usuwanie z ekosystemów gatunków obcych roślin inwazyjnych – niecierpka gruczołowatego (<i>Impatiens glandulifera</i>), niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>) i rdestowca ostrokończystego (<i>Reynoutria japonica</i>)	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
15	Wykonanie zastawek w rowach odwadniających na siedliskach bagiennej olszyny górskiej i dolnoregłowego boru świerkowego na torfie	Do 900 ¹⁾	42a, 45a, 45b, 55c, 67h, 67j, 70b, 72c, 75a, 76d, 97c, 97d, 97f
16	Utrzymywanie i tworzenie nowych powierzchni biocenotycznych przez pozostawienie do mineralizacji posuszu czynnego, jałowego i wiatrowałów	Do 10 ha	60a, 93b, 93c, 94b, 94c, 98b, 98c
17	Utrzymanie infrastruktury technicznej do monitoringu wód płynących i gruntowych	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
18	Usuwanie części powalonych i martwych drzew w wyniku oddziaływania czynników abiotycznych i biotycznych o szczególnie silnym natężeniu, w celu	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej

	umożliwienia prowadzenia działań ochronnych ekosystemów leśnych i nieleśnych oraz zapewnienia funkcjonowania infrastruktury technicznej oraz pozostawienie do mineralizacji części powalonych i martwych drzew		
--	--	--	--

B. W łądowych ekosystemach nieleśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	1. Wypas lub wykaszanie łąk i pastwisk z usunięciem biomasy. 2. Usunięcie pojedynczych drzew. 3. Odkrzaczanie	Do 8 ha	43a, 43c, 53d, 72h, 101d
2	Usuwanie z ekosystemów gatunków obcych roślin inwazyjnych - niecierpka gruczołowatego (<i>Impatiens glandulifera</i>), niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>) i rdestowca ostrokończystego (<i>Reynoutria japonica</i>)	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
3	1. Porządkowanie polany – przycięcie niektórych pniaków, usunięcie gałęzi, zebranie kamieni i ułożenie ich w kopczyki, usuwanie roślin drzewiastych. 2. Przywracanie zbiorowisk łąkowych - wykaszanie, usuwanie borówki, dwukrotne koszenie roślinności zębowej (w szczególności maliny (<i>Rubus L.</i>)), wprowadzenie nasion roślin łąkowych występujących w Parku przez rozrzucenie biomasy. 3. Monitoring efektywności prowadzonych zabiegów	Do 2,83 ha ¹⁾	11Aa-d

C. Inne, według specyfikacji Parku

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	Wykaszanie roślinności na terenie stacji meteorologicznej na Markowych Szczawinach	0,01 ha	12c
2	Usuwanie odpadów z potoków i ich bezpośredniego sąsiedztwa oraz z terenów przy granicy Parku	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
3	Utrzymanie, modernizacja, konserwacja i remont dróg leśnych	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
4	Naprawa istniejących i budowa nowych urządzeń odwadniających drogi (sączki, przepusty, rowy)	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
5	Naprawa i odbudowa mostków	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
6	Wykonanie nawierzchni szlaków zrywkowych z żerdzi (dylówka)	Do 400 m ¹⁾	Obszar ochrony czynnej
7	Wykaszanie roślinności z poboczy i rowów głównych dróg leśnych	1,6 km	59, 60, 61, 62, 63

8	Bieżące utrzymanie punktów poboru wody dla celów przeciwpożarowych	8 punktów	44a, 60a, 62a, 69a, 72a, 96b, 15, 71
9	Czyszczenie ujęć wody pitnej na potrzeby mieszkańców budynków Parku	4 obiekty	54a, 57g, 90f, 99a
10	Utrzymanie rogatek, konserwacja tablic urzędowych oraz informacyjnych	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
11	Utrzymanie infrastruktury technicznej do obsługi monitoringu przyrodniczego	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
12	Utrzymanie, modernizacja, konserwacja i remont dróg leśnych	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
13	Naprawa istniejących i budowa nowych urządzeń odwadniających drogi (sączki, przepusty, rowy)	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
14	Naprawa i odbudowa mostków	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
15	Wykonanie nawierzchni szlaków zrywkowych z żerdzi (dylówka)	Do 400 m ¹⁾	Obszar ochrony czynnej
16	Wykaszenie roślinności z poboczy i rowów głównych dróg leśnych	1,6 km	59, 60, 61, 62, 63
17	Bieżące utrzymanie punktów poboru wody dla celów przeciwpożarowych	8 punktów	44a, 60a, 62a, 69a, 72a, 96b, 15, 71
18	Czyszczenie ujęć wody pitnej na potrzeby mieszkańców budynków Parku	4 obiekty	54a, 57g, 90f, 99a
19	Utrzymanie rogatek, konserwacja tablic urzędowych oraz informacyjnych	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej

III. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony krajobrazowej

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	Wspomaganie procesu przebudowy drzewostanów przez ograniczenie czynników mogących doprowadzić do gwałtownego rozpadu drzewostanów świerkowych usuwanie posuszu czynnego i wiatrowałów	Według potrzeb	Drzewostany świerkowe sztucznego pochodzenia w obszarze ochrony krajobrazowej
2	Korowanie drzew zasiedlonych przez kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>)	Według potrzeb	Drzewostany świerkowe sztucznego pochodzenia w obszarze ochrony krajobrazowej
3	Pozostawienie do mineralizacji części ściętych drzew	Według potrzeb	Drzewostany świerkowe sztucznego pochodzenia w obszarze ochrony krajobrazowej
4	Nadzór nad lasami niepaństwowymi, wyznaczanie drzew do wycięcia według oceny stanu lasu	102,33ha	11Af, 11Ah, 11Aj, 21Aa, 24Aa-c, 24Af-m
5	Kontrolne poszukiwanie zasnui (<i>Cephalcia sp.</i>) w	Według	Obszar ochrony

	ściółce i glebie	potrzeb	krajobrazowej
6	Wykaszenie niepożądanych roślin w uprawach leśnych	Do 0,30 ha ¹⁾	88a
7	Zabezpieczanie przed zwierzyną upraw przez stosowanie środków mechanicznych	0,80 ha ¹⁾	88a
8	Hodowla materiału sadzeniowego – prace szkółkarskie	0,86 ha	69d
9	Usuwanie z ekosystemów gatunków obcych roślin inwazyjnych – niecierpka gruczołowatego (<i>Impatiens glandulifera</i>), niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>) i rdestowca ostrokończystego (<i>Reynoutria japonica</i>)	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
10	Utrzymanie infrastruktury technicznej do monitoringu wód płynących	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
11	Usuwanie części powalonych i zamarych drzew w wyniku oddziaływania czynników abiotycznych i biotycznych o szczególnie silnym natężeniu, w celu umożliwienia prowadzenia działań ochronnych ekosystemów leśnych i nieleśnych oraz zapewnienia funkcjonowania infrastruktury technicznej oraz pozostawienie do mineralizacji części powalonych i zamarych drzew	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	1. Wypasanie lub wykaszanie łąk i pastwisk. 2. Usunięcie pojedynczych drzew. 3. Odkrzaczanie z usunięciem biomasy. 4. Nawożenie organiczne	Do 8 ha	1b, 1c, 72d, 90c
2	Usuwanie z ekosystemów gatunków obcych roślin inwazyjnych – niecierpka gruczołowatego (<i>Impatiens glandulifera</i>), niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>) i rdestowca ostrokończystego (<i>Reynoutria japonica</i>)	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej

C. Inne, według specyfiki Parku

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	Bieżąca konserwacja i naprawy szlaków turystycznych, ścieżek edukacyjnych, infrastruktury turystycznej	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
2	Usuwanie drzew powalonych na szlaki turystyczne	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
3	Usuwanie odpadów	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
4	Zainstalowanie i obsługa (w okresie maj – październik) kabin sanitarnych z własnym pojemnikiem na nieczystości	4 obiekty	69d, 72g
5	Pielęgnacja roślin, utrzymanie ścieżek i infrastruktury w Ogrodzie Zmysłów	0,26 ha ¹⁾	1k
6	Całościowa modernizacja Ogrodu Roślin Babiogórskich – reorganizacja kwater, wymiana nasadzeń, remont	0,26 ha ¹⁾	1k

	infrastruktury towarzyszącej (ścieżki, ujęcia wody)		
7	Wykaszenie na terenach przystankowych ścieżki edukacyjnej „Mokry Kozub”	Według potrzeb	11-o, 72b
8	Utworzenie miejsc postojowych dla samochodów osobowych	Do 0,20 ha ¹⁾	72d
9	Remonty, modernizacja, konserwacja, bieżące utrzymanie dróg oraz urządzeń odwadniających drogi (mosty, sączki, przepusty, rowy)	Do 14,5 km ¹⁾	Obszar objęty ochroną krajobrazową
10	Wykaszenie roślinności z poboczy i rowów wzdłuż dróg	Według potrzeb	Według potrzeb
11	Modernizacja nawierzchni dróg	Do 2 km ¹⁾	95a, 96a, 99g, 101f, 99A
12	Utrzymanie i remonty składnic drewna	18 sztuk ¹⁾	Obszar objęty ochroną krajobrazową
13	Remont zbiornika przeciwpożarowego	1 obiekt	99d
14	Utrzymanie rogatek, konserwacja tablic urzędów i informacyjnych	Według potrzeb	Obszar objęty ochroną krajobrazową
15	Utrzymanie infrastruktury technicznej do obsługi monitoringu przyrodniczego	Według potrzeb	Obszar objęty ochroną krajobrazową

¹⁾ Realizacja zadania uzależniona jest od posiadania środków finansowych.

²⁾ Obszary obejmujące ekosystemy leśne, nieleśne lądowe i wodne podzielone są na oddziały oznaczone liczbami lub liczbami i dużymi literami oraz pododdziały oznaczone znakami oddziału i małymi literami.

OPIS SPOSOBÓW CZYNNEJ OCHRONY GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT

I. Sposoby ochrony czynnej gatunków roślin i zwierząt na obszarach ochrony ścisłej

A. Ochrona gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	1. Okrzyń jeleni (<i>Laserpitium arvense</i>). 2. Rogownica alpejska (<i>Cerastium alpinus</i>). 3. Tocza karpacka (<i>Tozzia alpina</i> subsp. <i>Carpathica</i>)	Inwentaryzacja i monitoring stanowisk oraz zabezpieczenie przed ich zniszczeniem	1. Kontrola stanowisk w terenie. 2. Wykonanie dokumentacji fotograficznej
2	Rośliny chronione, rzadkie, osobliwe, inne niż wymienione w lp. 1	Rejestracja stanowisk	1. Rejestracja stanowisk roślin i ich siedlisk. 2. Wykonanie dokumentacji fotograficznej

B. Ochrona gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Sichrawa karpacka (<i>Pseudogaurotina excellens</i>)	Monitoring znanych stanowisk	1. Obserwacje w terenie. 2. Patrole ochronne stanowisk w czasie rójki. 3. Wykonanie dokumentacji fotograficznej
2	Płazy: 1) traszka karpacka (<i>Triturus montandowi</i>), 2) kumak górski (<i>Bombina variegata</i>), 3) traszka zwyczajna (<i>Triturus vulgaris</i>), 4) traszka górska (<i>Triturus alpestris</i>), 5) ropucha szara (<i>Bufo bufo</i>)	Inwentaryzacja gatunków	1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Kontrola miejsc rozrodu. 3. Dokumentacja fotograficzna
3	Głuszec (<i>Tetrao urogallus</i>)	1. Ochrona osobników i ich lęgów. 2. Monitoring gatunku. 3. Podnoszenie	1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Rejestracja tokowisk. 3. Wykonanie dokumentacji fotograficznej. 4. Zbiór piór i odchodów. 5. Patrole ochronne.

		świadomości ekologicznej społeczeństwa	<ol style="list-style-type: none"> 6. Wyznaczenie w razie potrzeby stref ochrony. 7. Zmniejszenie ruchu turystycznego na szlakach przebiegających w rejonie ostoi głuszca przez promocję ścieżki edukacyjnej „Mokry Kozub”. 8. Schwytanie 2 osobników głuszca i założenie im nadajników telemetrycznych. 9. Monitoring za pomocą fotopułapek
4	Cietrzew (<i>Tetraotetrix</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona osobników i ich lęgów. 2. Monitoring gatunku. 3. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Rejestracja tokowisk. 3. Wykonanie dokumentacji fotograficznej. 4. Zbiór piór i odchodów. 5. Patrole ochronne. 6. Wyznaczenie w razie potrzeby stref ochrony. 7. Zmniejszenie ruchu turystycznego na szlakach przebiegających w rejonie ostoi cietrzewia przez promocję ścieżki edukacyjnej „Mokry Kozub”
5	<p>Dzięcioły:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) białogrzbisty (<i>Dendrocopos leucotos</i>), 2) duży (<i>Dendrocopos major</i>), 3) czarny (<i>Dryocopus martius</i>), 4) średni (<i>Dendrocopos medius</i>), 5) trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>), 6) zielonosiwy (<i>Picuscanus</i>), 7) dzięciołek (<i>Dendrocopos minor</i>), 8) zielony (<i>Picusviridis</i>), 9) krętogłów (<i>Jynxtorquilla</i>) 	Inwentaryzacja i monitoring ptaków oraz ich miejsc bytowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Wykonanie dokumentacji fotograficznej. 3. Patrole inwentaryzacyjne
6	<p>Sowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) puszczyk uralski (<i>Strixuralensis</i>), 2) puszczyk zwyczajny (<i>Strix aluco</i>), 3) sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>), 4) włochatka (<i>Aegolius funereus</i>) 	Inwentaryzacja i monitoring ptaków oraz ich miejsc bytowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Wykonanie dokumentacji fotograficznej. 3. Patrole ochronne. 4. Wyznaczenie stref ochrony dla sóweczki (<i>Glaucidium passerinum</i>), i włochatki (<i>Aegolius funereus</i>)

7	Pilchowate: 1) Popielica (<i>Glis glis</i>), 2) Orzesznica (<i>Muscardinus avellanarius</i>), 3) Koszatka (<i>Dryomys nitedula</i>), 4) żołądnica (<i>Eliomys quercinus</i>)	Inwentaryzacja gatunków	1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Kontrola naturalnych schronień. 3. Wykonanie dokumentacji fotograficznej. 4. Monitoring za pomocą fotopułapek
8	Lis (<i>Vulpes vulpes</i>)	Przeciwdziałanie zachorowaniu na wściekłość, monitoring gatunku	1. Wykładanie szczepionek przeciwko wścieklicznie. 2. Inwentaryzacja lisa (<i>Vulpes vulpes</i>)
9	Jeleniowate: 1) jeleń europejski (<i>Cervus elaphus</i>), 2) sarna (<i>Capreolus capreolus</i>)	Inwentaryzacja i monitoring gatunków	1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Liczenie bezpośrednie na powierzchniach próbnych. 3. Inwentaryzacja babrzysk. 4. Inwentaryzacja jeleni na rykowiskach
10	Duże drapieżniki: 1) niedźwiedź (<i>Ursus arctos</i>), 2) wilk (<i>Canis lupus</i>), 3) ryś (<i>Lynx lynx</i>)	Inwentaryzacja i monitoring gatunków	1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Kontrola miejsc rozrodu i zimowania. 3. Inwentaryzacja wilków (<i>Canis lupus</i>) przez stymulację głosową. 4. Wykonanie dokumentacji fotograficznej. 5. Zbiór sierści i odchodów niedźwiedzi (<i>Ursus arctos</i>). 6. Monitoring za pomocą fotopułapek
11	Zwierzęta chronione, rzadkie, osobliwe, niewymienione w lp.1-10	Rejestracja osobników i oznak ich bytowania	1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Rejestracja oznak bytowania. 3. Wykonanie dokumentacji fotograficznej

II. Sposoby ochrony czynnej gatunków roślin i zwierząt na obszarze ochrony czynnej

A. Ochrona czynna gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Tocza karpacka (<i>Tozzia alpinasubsp. Carpatica</i>)	Inwentaryzacja i monitoring stanowisk	1. Kontrola stanowisk w terenie. 2. Wykonanie dokumentacji fotograficznej
2	Rośliny chronione, rzadkie, osobliwe, niewymienione w lp.1	Rejestracja stanowisk	1. Rejestracja stanowisk roślin i ich siedlisk. 2. Wykonanie dokumentacji fotograficznej

B. Ochrona czynna gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Sichrawa karpacka (<i>Pseudogaurotina excellens</i>)	Monitoring znanych stanowisk	1. Obserwacje w terenie. 2. Patrole ochronne stanowisk w czasie rójki. 3. Wykonanie dokumentacji fotograficznej
2	Płazy: 1) traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>), 2) kumak górski (<i>Bombina variegata</i>), 3) traszka górska (<i>Triturus alpestris</i>), 4) traszka zwyczajna (<i>Triturus vulgaris</i>), 5) ropucha szara (<i>Bufo bufo</i>)	Utrzymanie małych oczek wodnych	Utrzymanie we właściwym stanie oczek wodnych w miejscach zabagnionych, stanowiących miejsce rozrodu płazów – do 7 oczek o powierzchni do 5 m ² i głębokości do 1 m
		Likwidacja pułapek ekologicznych w wybranych obszarach	Likwidacja pułapek ekologicznych z jednoczesnym stworzeniem w ich rejonie nowych miejsc rozrodu
		Kontrola i monitoring miejsc schronień, kryjówek oraz miejsc zimowania	1. Monitoring do 5 miejsc schronień i kryjówek oraz miejsc zimowania. 2. Wykonanie dokumentacji fotograficznej
3	Głuszc (<i>Tetra ourogallus</i>)	Ochrona osobników i ich legów	1. Monitoring liczebności drapieżników – lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) i kuny leśnej (<i>Martes martes</i>) oraz rozpoznanie uwarunkowań ekologicznych pod względem relacji drapieżnik - ofiara w celu optymalizacji działań ochronnych. 2. Współpraca z kołami łowieckimi w zakresie potrzeby zwiększenia redukcji populacji lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) na obszarach przyległych do granicy Parku w celu ograniczenia presji drapieżnika w ostojach głuszca (<i>Tetrao urogallus</i>), cietrzewia (<i>Tetrao tetrix</i>) i jarzębka (<i>Bonasa bonasia</i>)
4	Cietrzew (<i>Tetra otetrix</i>)		
5	Jarząbek (<i>Bonasa bonasia</i>)		
6	Dzięcioły: 1) biało grzbiety (<i>Dendrocopos leucotos</i>), 2) duży (<i>Dendrocopos major</i>), 3) czarny (<i>Dryocopo smartius</i>), 4) średni (<i>Dendrocopos</i>	Ochrona osobników i miejsc ich bytowania	1. Utrzymywanie powierzchni biocenotycznych. 2. Pozostawienie do mineralizacji części stojącego posuszu stanowiącego potencjalne miejsca żerowania i miejsca lęgowe

	<p><i>medius</i>),</p> <p>5) trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>),</p> <p>6) zielonosiwy (<i>Picuscanus</i>),</p> <p>7) dzięciołek (<i>Dendrocopos minor</i>),</p> <p>8) krętogłów (<i>Jynx torquilla</i>)</p>		
7	<p>Sowy:</p> <p>1) puszczyk uralski (<i>Strix uralensis</i>),</p> <p>2) puszczyk zwyczajny (<i>Strix aluco</i>),</p> <p>3) sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>),</p> <p>4) włochatka (<i>Aegolius funereus</i>)</p>	Ochrona osobników i miejsc ich bytowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymywanie powierzchni biocenotycznych. 2. Pozostawienie do mineralizacji części stojącego posuszu stanowiącego potencjalne miejsca żerowania i miejsca lęgowe
8	Kowalik (<i>Sitta europaea</i>)	Ochrona osobników i ich lęgów	Utrzymanie istniejących budek lęgowych dla ptaków, ich kontrola i czyszczenie
9	Pełzacz (<i>Certhia familiaris</i>)		
10	Muchołówka żałobna (<i>Ficedula hypoleuca</i>)		
11	Krętogłów (<i>Jynx torquilla</i>)		
12	Derkacz (<i>Crex crex</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona osobników i ich lęgów. 2. Monitoring tokowisk 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie polan śródleśnych i dostosowanie sposobu ochrony polan do biologii derkacza (<i>Crex crex</i>). 2. Prowadzenie obserwacji w terenie. 3. Rejestracja tokowisk. 4. Wykonanie dokumentacji fotograficznej
13	<p>Pilchowate:</p> <p>1) popielica (<i>Glis glis</i>),</p> <p>2) orzesznica (<i>Muscardinus avellanarius</i>),</p> <p>3) kozatka (<i>Dryomys nitedula</i>),</p> <p>4) żołądnica (<i>Eliomys quercinus</i>)</p>	Inwentaryzacja gatunków	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Kontrola naturalnych schronień i rozwieszonych budek lęgowych dla ptaków w celu określenia stopnia ich wykorzystania przez pilchowate. 3. Wykonanie dokumentacji fotograficznej. 4. Monitoring za pomocą fotopułapek
14	Lis (<i>Vulpes vulpes</i>)	Przeciwdziałanie zachorowaniu na wściekliznę, monitoring drapieżników	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykładanie szczepionek przeciwko wściekliznie. 2. Inwentaryzacja lisa (<i>Vulpes vulpes</i>)
15	<p>Jeleniowate:</p> <p>1) jeleń europejski (<i>Cervus elaphus</i>),</p>	Inwentaryzacja i monitoring gatunków	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Liczenie bezpośrednie na

	2) sarna (<i>Capreolus capreolus</i>)		powierzchniach próbnych. 3. Inwentaryzacja babrzysk. 4. Inwentaryzacja jeleni na rykowiskach
16	Duże drapieżniki: 1) niedźwiedź (<i>Ursus artos</i>), 2) wilk (<i>Canis lupus</i>), 3) ryś (<i>Lynx lynx</i>)	Inwentaryzacja i monitoring gatunków	1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Kontrola miejsc rozrodu i zimowania. 3. Inwentaryzacja wilków (<i>Canis lupus</i>) przez stymulację głosową. 4. Wykonanie dokumentacji fotograficznej. 5. Zbiór sierści i odchodów niedźwiedzi (<i>Ursus artos</i>). 6. Monitoring za pomocą fotopułapek
17	Zwierzęta chronione, rzadkie, osobliwe, niewymienione w lp. 1-16	Rejestracja osobników i oznak ich bytowania	1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Rejestracja oznak bytowania. 3. Wykonanie dokumentacji fotograficznej. 4. Monitoring za pomocą fotopułapek

III. Sposoby ochrony czynnej gatunków roślin i zwierząt na obszarze ochrony krajobrazowej

A. Ochrona czynna gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Tocja karpacka (<i>Tozzia alpinasubsp. Carpatica</i>)	Inwentaryzacja i monitoring stanowisk	1. Kontrola stanowisk w terenie. 2. Wykonanie dokumentacji fotograficznej
2	Rośliny chronione, rzadkie, osobliwe, niewymienione w lp.1	Rejestracja stanowisk	1. Rejestracja stanowisk roślin i ich siedlisk. 2. Wykonanie dokumentacji fotograficznej

B. Ochrona czynna gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Puszczyk (<i>Strix aluco</i>)	Ochrona osobników i ich lęgów	Kontrola i czyszczenie budek lęgowych
2	Zwierzęta chronione, rzadkie, osobliwe	Rejestracja osobników i oznak ich bytowania	1. Prowadzenie obserwacji w terenie. 2. Rejestracja oznak bytowania.

			3. Wykonanie dokumentacji fotograficznej
3	Ptaki	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Wykładanie karmy dla ptaków w okresie mroźnej zimy w osadach Parku

¹⁾ Realizacja zadania uzależniona jest od posiadania środków finansowych.

WSKAZANIE OBSZARÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ, CZYNNĄ
I KRAJOBRAZOWĄ

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹⁾	Powierzchnia ogółem w ha
1	Ochrona ścisła	6d, 7, 9d, 10f, g, 11c, 12d, 12f, 12g, 12h, 14c, 16a, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 73, 74a, 74b	1125,82
2	Ochrona czynna	2, 3, 4, 5, 6a, 6b, 6c, 6f, 8, 9a, 9b, 9c, 10a, 10b, 10c, 10d, 11a, 11b, 11d, 11Aa, 11Ab, 11Ac, 11Ad, 12a, 12b, 12c, 13, 14a, 14b, 15, 16b, 17, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37a, 38a, 39a, 39b, 39c, 40, 41, 42a, 42b, 43, 44a, 44c, 44d, 44f, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53a, 53b, 53c, 53d, 54a, 54b, 54c, 54d, 55a, 55b, 55c, 55d, 56, 57a, 57g, 58a, 59, 60, 61, 62, 63a, 63b, 64, 65, 66, 67, 68, 69a, 69c, 69f, 69g, 69h, 70, 71, 72a, 72c, 72h, 72j, 72l, 74c, 75, 76a, 76b, 76d, 76f, 77, 78, 79a, 79b, 79c, 79f, 80, 81, 82a, 82b, 82d, 89, 90c, 90d, 90f, 90g, 90h, 91, 92, 93, 94, 95, 96b, 96d, 96f, 96g, 96i, 96j, 97, 98, 99a, 99b, 99h, 99i, 100, 101a, 101b, 101c, 101d	2086,34
3	Ochrona krajobrazowa	1a-g, 1i-o, 37b, 38b, 39d, 42c, 44b, 53f, 53g, 54f, 55f, 57b, 57c, 57d, 57f, 58b, 63c, 69b, 69d, 72b, 72d, 72f, 72g, 72i, 72k, 76c, 79d, 82c, 88, 90a, 90b, 96a, 96c, 96h, 99c, 99d, 99f, 99g, 99j, 101f, 101g, 101h, 8A, 9A, 11Af, 11Ag, 11Ah, 11Ai, 11Aj, 21A, 24A, 43A, 72A, 88A, 97A, 99A	182,16
Razem			3 394,32

¹⁾ Obszar Parku jest podzielony na oddziały oznaczone liczbami lub liczbami i dużymi literami oraz pododdziały oznaczone znakami oddziału i małymi literami.

Załącznik nr 5

USTALENIE MIEJSC UDOSTĘPNIANYCH W CELACH NAUKOWYCH,
EDUKACYJNYCH I TURYSTYCZNYCH ORAZ MAKSYMALNEJ LICZBY OSÓB
MOGĄCYCH PRZEBYWAĆ JEDNOCZEŚNIE W TYCH MIEJSCACH

I. Miejsca udostępniane w celach naukowych

Miejsca udostępniane	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
Cały obszar Parku	Do 30 (w grupach do 10 osób)

II. Miejsca udostępniane w celach edukacyjnych

Lp.	Miejsca udostępniane ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Wystawa Stała, 1j	25
2	Ogród Roślin Babiogórskich i Ogród Zmysłów, 1k	60 w dwóch grupach
3	Punkt Informacji Turystycznej i Przyrodniczej na Przywarówce, 101h	100 przy każdym punkcie
4	Punkt Informacji Turystycznej i Przyrodniczej na Krowiarkach, 3c	
5	Punkt Informacji Turystycznej i Przyrodniczej na Markowej, 72g	
6	Krąg edukacyjny przy drodze na SulowąCyrhel, 60a	30
7	Krąg edukacyjny w Zawoi Markowej, 72b	50
8	Krąg edukacyjny Markowe Rówienki, 77a	30
9	Krąg edukacyjny przy Hali Śmietanowej, 90c	50
10	Krąg edukacyjny na Gubernasówce, 101d	50
11	Krąg edukacyjny na Przywarówce, 101h	100
12	Miejsce, w którym znajduje się kapliczka Najświętszej Maryi Panny pod Diablakiem, tablica pamiątkowa, 22f	150
13	Miejsce, w którym znajduje się obelisk na Diablaku, 28f	400
14	Miejsce, w którym znajduje się Krzyż Czterech Narciarzy na południowym stoku Babiej Góry, 28a	50
15	Ślady po schronisku Beskidenverin pod Diablakiem na południowym stoku, 28g	50
16	Miejsce położenia krzyża przy schronisku na Markowych Szczawinach, 11Ah	500
17	Miejsce, w którym znajduje się symboliczna płyta nagrobna poświęcona pamięci profesora Z. Klemensiewicza, Polana Krowiarki, 3c	100

III. Miejsca udostępniane w celach turystycznych

Lp.	Miejsca udostępniane ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Teren przy schronisku turystycznym PTTK im. Hugona Zapałowicza na Markowych Szczawinach, 11Ah, 11Ai	500
2	Schron turystyczny w Zawoi Markowej, 72b	50
3	Schron turystyczny na „Polu Biwakowym” w Zawoi Policzne, 44b	50
4	Schron turystyczny na Przywarówce, 101h	100
5	Schron turystyczny przy Hali Śmietanowej, 90c	50
6	„Pole Biwakowe” w Zawoi Policzne, 44b (przy drodze wojewódzkiej)	50

¹⁾ Obszar Parku jest podzielony na oddziały oznaczone liczbami lub liczbami i dużymi literami oraz pododdziały oznaczone znakami oddziału i małymi literami.